

راهنمای فائو برای شناسایی میدانی گونه‌های شیلاتی

آبزیان خلیج فارس

نویسندگان

کنت ای. کارپنتر

فریدهلم کراپ

دیوید ا. جونز

یووی زاجونز

مترجم

یزدان کیوانی

دانشیار گروه شیلات دانشگاه صنعتی اصفهان

مؤسس و عضو انجمن ماهی‌شناسی ایران

<p>عنوان و نام پدیدآوران: آبزیان خلیج فارس / کنت ای. کارپنتر، فریدهلم کراپ، دیوید ا. جونز و یووی زاجونز / مترجم یزدان کیوانی انتشارات خورشیدعلم با همکاری انجمن ماهی شناسی ایران ۴۰۲ ص. مصور (۱۷ صفحه رنگی) ISBN: 978-622-98937-2-2</p>	<p>مشخصات نشر: مشخصات ظاهری: شابک: وضعیت فهرست نویسی: یادداشت: عنوان اصلی</p>
<p>فیفا Carpenter, K.E., F. Krupp, D.A. Jones, U. Zajonz. 1997. Living marine resources of Kuwait, eastern Saudi Arabia, Bahrain, Qatar, and the United Arab Emirates. FAO.</p> <p>جانداران دریایی، خلیج فارس، شناسایی Marine organisms, Persian Gulf, Identification</p> <p>شیلات، خلیج فارس، منابع Fisheries Resources, Persian Gulf</p>	<p>موضوع: موضوع: موضوع: شناسه افزوده: شناسه افزوده: شناسه افزوده: شناسه افزوده: شناسه افزوده: شناسه افزوده: رده بندی کنگره: رده بندی دیویی: شماره کتاب شناسی ملی:</p>
<p>کارپنتر، کنت ای. کراپ، فریدهلم جونز، دیوید ا. زاجونز، یووی. کیوانی، یزدان ۱۳۴۵ - مترجم انجمن ماهی شناسی ایران QH193 ۵۷۸/۷۷۵۳۵ ۸۵۳۲۸۴۰</p>	<p>اول ۱۴۰۰ ۱۰۰ ۱۰۰.۰۰۰ تومان</p>
<p>انتشارات خورشیدعلم قم ۰۹۹۴۵۳۱۰۶۹۷ - ۰۹۱۷۰۲۴۱۸۲۶ nashrekhurshideelm@yahoo.com</p>	<p>نوبت چاپ: شمارگان: بها: مرکز پخش:</p>

پیش‌گفتار مترجم

با وجود علاقه گسترده به آبزیان خلیج فارس و دریای عمان، کتاب‌هاب اندکی در این مورد به زبان فارسی و حتی انگلیسی وجود دارد که عمدتاً نیز به ماهی‌ها پرداخته‌اند و درباره سایر آبزیان منابع مناسبی در دسترس نیست. عدم وجود منابع فارسی کافی و احساس کمبود در این زمینه، خصوصاً در طی سال‌هایی که به تدریس درس آبزیان در دانشگاه مشغول بودم، باعث شد تا کتاب حاضر را که یکی از منابع اصلی در زمینه آبزیان دریایی ماست، برای ترجمه انتخاب نمایم. کتاب حاضر گرچه دربردارنده تمام آبزیان منطقه از جمله اسفنج‌ها و مرجان‌ها نیست، ولی قسمت اعظم آبزیان را دربر می‌گیرد. بنابراین، مخاطبین اصلی این کتاب دانشجویان دوره کارشناسی رشته‌های شیلات، جانورشناسی، زیست‌شناسی دریا و زیست‌شناسی به طور عام است و فرض بر این است که از اطلاعات پایه در حد جانورشناسی عمومی دانشگاهی برخوردار هستند. با این حال، این کتاب می‌تواند به راحتی مورد استفاده سایر علاقمندان به آبزیان دریایی نیز قرار گیرد. نام اصلی این کتاب «منابع زنده دریایی کویت، شرق عربستان سعودی، بحرین، قطر و امارات متحده عربی» از مجموعه کتاب‌های فائو تحت عنوان «راهنمای فائو برای شناسایی میدانی گونه‌های شیلاتی» می‌باشد. انتخاب این نام طویل و عریض احتمالاً از طرفی به خاطر پرهیز از بکار بردن نام‌های جعلی خلیج فارس و از طرف دیگر مخالفت کشورهای عربی منطقه با استفاده از نام خلیج فارس بوده است که ما آن را در اینجا اصلاح کردیم! با این حال، به خاطر الزامات بین‌المللی، در متن کتاب از این شاخابه با نام خلیج فارس یاد کرده‌اند.

همچنین با وجود گذشت بیش از دو دهه از چاپ این کتاب، انتظار می‌رود تغییرات قابل توجهی در رده‌بندی و نامگذاری موجودات صورت گرفته باشد. به خاطر حفظ نظم و ترتیب کتاب اصلی، رده‌بندی موجودات به همان صورت باقی گذاشته شده، ولی نام‌های جدید در زیر مستطیل نام‌های قبلی آورده شده است تا هم صورت کتاب اصلی حفظ شود و هم خوانندگان در جریان تغییرات اسمی و نام‌های جدید قرار گیرند. اغلب این تغییرات جزئی و در حد اصلاح املائی نام، سال معرفی گونه و یا حذف و اضافه پراتنز دور نام معرف و سال آن بوده و برخی نیز تغییرات کلی در نام جنس می‌باشد. این اصلاحات بر اساس پایگاه‌های داده اینترنتی *Sealifebase*, *Marinespecies*, *Fishbase* و *Catalogue of life* صورت گرفته است. برای نام‌های فارسی مورد استفاده در این کتاب از کتاب‌های فرهنگ نام‌های گیاهان ایران، فرهنگ جامع اسامی ماهیان، اطلس خزندگان ایران، اطلس پرندگان ایران و اطلس پستانداران ایران نیز بهره فراوانی برده شده است. در واقع، این صرفاً ترجمه یک کتاب نیست، بلکه ضمن ترجمه، تا حدودی به روزرسانی و اصلاح نیز شده است. از نظر سطوح آرایه‌شناختی عالی‌تر نیز تغییرات بسیاری رخ داده که مهم‌ترین آنها در بخش ماهیان است که بخش عمده کتاب را دربر

می‌گیرد، و شامل ارتقای اغلب زیرراسته‌های راسته سوف‌ماهی‌شکلان به سطح راسته، و ایجاد راسته‌های جدید برای برخی از خانواده‌ها و تغییر جایگاه رده‌بندی آنها می‌باشد که همان‌طور که ذکر شد برای حفظ ساختار کتاب اصلی، این تغییرات اعمال نشده و خوانندگان را برای اطلاع بیشتر و به روزتر به (Eschmeyer 2021) حواله می‌دهم.

این‌جانب تمام سعی خود را نموده‌ام تا ضمن انتقال درست مفاهیم، نسبت به متن اصلی وفادار بمانم. همچنین سعی شده است تا حد ممکن از واژه‌های جاافتاده فارسی و یا در صورت نبود معادل فارسی، لغات مناسب برای اصطلاحات علمی به کار رود. با این حال شاید در بعضی موارد به خاطر پیچیدگی موضوع و نیافتن لغات مناسب، این امر میسر نشده باشد. به همین خاطر، برای روشن‌تر شدن مطالب یک واژه‌نامه انگلیسی به فارسی و یک واژه‌نامه فارسی به انگلیسی در پایان کتاب آورده شده است.

در این‌جا برخود واجب می‌دانم از همسر و فرزندانم که با صبر و حوصله‌شان شرایط انجام این کار را فراهم نمودند، سپاسگزاری نمایم. همچنین بر خود لازم می‌دانم از انتشارات خورشید علم که زحمت چاپ آن را تقبل نمودند، تشکر نمایم.

دکتر یزدان کیوانی

دانشگاه صنعتی اصفهان

مهرماه ۱۴۰۰

تهیه این کتاب

این راهنمای میدانی تحت نظر برنامه شناسایی و برنامه‌ریزی سرویس منابع دریایی، بخش منابع شیلاتی، زیربخش صید سازمان خاروبار جهانی سازمان ملل (فائو)، رم، ایتالیا، تهیه شده است. هزینه‌های تهیه این کتاب توسط قرارداد شماره B7-5040/01/I/94/03 شرکت شیلات عربستان سعودی و کمیسیون اروپایی پرداخت شده است. حمایت خارجی این طرح بخشی به وسیله هماهنگی‌های به عمل آمده توسط دفتر منطقه‌ای خاور نزدیک فائو صورت گرفته است. مؤلفین تجارب گسترده‌ای در زمینه پژوهش‌های دریایی در منطقه دارند و از کشورهای عربستان سعودی، بحرین، و کویت بازدیدهای خاصی در حمایت از این راهنما داشته‌اند. نمونه‌های جمع‌آوری شده در طی این کارهای میدانی و نمونه‌های موجود در موزه‌های بزرگ مورد بررسی قرار گرفته‌اند و شناسایی آنها مورد تأیید قرار گرفته است. این اطلاعات دست اول با سایر کارهای عمده منطقه از جمله راهنمای شناسایی گونه‌های فائو برای اقیانوس هند غربی، فهرست گونه‌های جهان فائو و سایر منابع اصلی، تکمیل شده است.

ویراستار فنی: N. De Angelis, K.E. Carpenter & V. Niem, FAO, Rome

نقاش: E. D'Antoni (FAO, Rome), P. Vantieghem & G. Eder (برای تصاویری که اولین

بار در این جا ارائه شده‌اند)

ویراستار کمکی و صفحه‌آرا: M. Kautenberger-Longo (FAO, Rome)

نمایه‌سازی و اسکن: G. Sciarappa-Demuro & G. Gentile